

ЛУЇДЖІ ДАЛЛАПІККОЛА

Luigi Dallapiccola

(1904 - 1975)

Даллапінкола - один із творців сучасної італійської опери. Від класиків епохи бельканто - Белліні, Верді, Пуччіні - він успадкував емоційність мелодійної інтонації і при цьому використовував складні сучасні виразні засоби. Даллапінкола першим з італійських композиторів звернувся до методу додекафонії. Автор трьох опер, Даллапінкола творив у різних жанрах: для хору, оркестру, для голосу з оркестром або з фортепіано. Під час першої світової війни, коли австрійський уряд закрити школу його батька (викладача грецької мови), сім'я переїхала в м.Грац. Там Даллапінкола вперше побував в оперному театрі, найбільше враження справили на нього опери Р. Вагнера. Мати одного разу помітила, що, коли хлопчик слухав Вагнера, в ньому тамувалося почуття голоду. Послухавши оперу "Летючий голландець", тринадцятирічний Луїджі вирішив стати композитором.

Даллапінкола закінчив консерваторію у Флоренції за класом фортепіано (1924) і композиції (1931). У середині 30-х рр (можливо, не без впливу зустрічі з А. Бергом, найбільшим композитором-експресіоністом) Даллапінкола звернувся до додекафонної техніки. Слідом за Бергом і Шенбергом Даллапінкола застосовує додекафонію для передачі підвищеного емоційного напруження і навіть як своєрідний засіб протесту.

Згодом композитор скаже: *"Мій шлях музиканта, починаючи з 1935-36 років, коли я остаточно усвідомив первісне варварство фашизму, який прагнув задушити іспанську революцію, йде в прямій до нього опозиції. До цього часу відносяться і мої додекафонічні дослідження. Адже в той час" офіційна "музика та її ідеологи оспівували фальшивий оптимізм. Я не міг не виступити тоді проти цієї фальші".*

Популярність прийшла з постановкою першої ж опери "Нічний політ" в 1940 р., написаної за повістю Сент-Екзюпері. Не раз композитор звертався до теми протесту проти насильства над людською особистістю. У кантаті "Пісні в'язнів" (1941) використовуються тексти молитви Марії Стюарт перед стратою, останньої проповіді Дж. Савонаролі і фрагменти з трактату античного філософа Боеція, засудженого до смерті. Прагнення до свободи втілюється і в опері "В'язень" (1948), де використані сюжети новели В. Ліль-Адана і роману "Легенда про Уленшпігель" Ш. де Костера.

Крах фашизму дозволив Даллапінкола активніше впливати на музичне життя: у перші повоєнні роки він працює музичним критиком і секретарем Товариства італійської сучасної музики. Ім'я композитора стало авторитетним і за кордоном. Його запрошують на педагогічну роботу до США і Австрії.

Починаючи з 50-х рр Даллапінкола ускладнює свій стиль, що проявилось і в найзначнішому творі цих років - опері "Улісс" ("Одіссей"), поставленій в 1968 р. у Берліні. Згадуючи дитинство, композитор писав, що всі персонажі поеми Гомера (завдяки професії батька) були для його родини живими та близькими родичами чи друзями. Даллапінкола і раніше написав чимало творів на слова давньогрецьких поетів: Сафо, Алкея, Анакреона. Але головною справою для нього була опера. У 60-ті рр з'являються його дослідження цього жанру. *"Опера здається мені засобом, найбільш придатним для вираження моїх думок ... вона зачаровує мене",* - так висловив своє ставлення до улюбленого жанру сам композитор.

За матеріалами статті К.Зенкіна